

Guide för upphandling av livsmedelsberedskap som tjänst inklusive lagring

Syfte och nytta

Nedan följer en sammanhållen kort guide baserad på förfrågningsunderlaget och bilagorna i rubricerad upphandling (Kravspecifikation , Utvärdering , Avtalsvillkor samt Upphandlingsdokument).

Guiden är strukturerad i tre delar för att täcka behoven för upphandlare, beredskapsansvariga/måltidsansvariga och ledning. Den tydliggör också att processen måste ledas av verksamheten och inte kan delegeras enbart till inköp.

Från primärproduktion till beredskapslager

1. Inledning – vad upphandlingen faktiskt innebär

Upphandlingen avser **livsmedelsberedskap som tjänst** – inte en traditionell livsmedelsleverans.

Det handlar om att:

- Säkerställa **lokal/regional primärproduktion**
- Bygga upp och vidmakthålla **beredskapslager**
- Säkerställa **omsättning av lager** så att råvaran hålls färsk
- Upprätthålla förmåga att **förädla och packa råvaror**
- Kunna leverera i en **force majeure-liknande situation**, när ordinarie grossistflöden inte fungerar

Avtalet löper initialt fem år, med möjlighet till förlängning upp till 20 år . Det är alltså en långsiktig strategisk försörjningslösning – inte ett kortsiktigt inköp.

2. För beredskapsansvariga och måltidsansvariga

(Processägare – måste leda arbetet från start)

Detta är en verksamhetsfråga – inte en inköpsfråga

Livsmedelsberedskap berör:

- Kris- och kontinuitetsplanering
- Ansvar för skola, vård och omsorg
- Försörjningsförmåga vid kris/krig
- Lokal produktionskapacitet och redundans

Magnus Josephson AB

+46 (0)8 - 678 10 20

+46 (0)734 - 35 65 65

mj@magnusjosephson.se

Besöksadress

Kungsgatan 24

111 35

Stockholm

Sweden

Det är därför avgörande att **beredskapsansvariga och matkunniga leder processen från start**. Upphandlingsfunktionen är ett juridiskt och affärsmässigt stöd – men behovsanalys, riskbedömning och funktionskrav måste ägas av verksamheten.

Att delegera detta enbart till inköp riskerar att:

- Fel behov definieras
- Försörjningsförmåga inte säkras i praktiken
- Risk- och sårbarhetsanalys inte integreras korrekt

Centrala delar i underlaget

1. Produktions- och lagringskapacitet

Leverantören ska visa att beredskapslagret utgör en begränsad andel av total produktion – ju större produktionsbas, desto robustare leveransförmåga.

2. Risk- och sårbarhetsanalys

Leverantören ska redovisa kontinuitetsplan för lagerhållning, energi, digitala system, skadedjur, sabotage m.m. . Detta måste kopplas till kommunens egen riskanalys.

3. Lokal och regional förankring

Utvärderingen premierar hög andel lokal/storregional produktion. Definitioner av lokalt/regionalt framgår av kravspecifikationen.

4. Omsättning av lager

Lagret ska hållas färskt genom löpande försäljning och påfyllnad – lagersaldo får aldrig understiga upphandlad volym.

Rekommenderad arbetsgång

1. Genomför intern behovs- och riskanalys
2. Fastställ vilken uthållighet som krävs
3. Definiera vilka baslivsmedel som är kritiska
4. Säkerställ att krav på kontinuitet och redundans är verksamhetsmässigt förankrade
5. Arbeta därefter tillsammans med inköp för juridisk struktur

3. För upphandlare

(Struktur, proportionalitet och uppföljning)

Upphandlingen genomförs enligt LOU (öppet förfarande).

Det som är särskilt viktigt juridiskt

1. Tjänst snarare än varuinköp

Detta är en kombination av:

Magnus Josephson AB

+46 (0)8 - 678 10 20

+46 (0)734 - 35 65 65

mj@magnusjosephson.se

Besöksadress

Kungsgatan 24

111 35

Stockholm

Sweden

- Produktionskapacitet
- Lagerhållning
- Omsättningsfunktion
- Beredskapsåtagande

Avtalsvillkoren innehåller tydliga krav på:

- Vårdplikt
- Försäkring (inkl. tredje mans egendom)
- Risk- och säkerhetshantering
- Revision och uppföljning

2. Utvärderingsmodellen

Baljväxter och spannmål bedöms bl.a. utifrån:

- Produktionskapacitet
- Risk- och sårbarhetsanalys
- Lokal/regional andel
- Produktionsutveckling
- Kontinuitetsförmåga
- Hållbarhetsarbete

Minimnivåer krävs för godkänt anbud.

3. Budgetstyrd volymmodell

Leverantören erbjuder tonnage inom given budget. Poäng ges för större volym inom budgetram.

Detta kräver:

- Tydlig ekonomisk uppföljning
- Kontroll att lagerhållningspris och råvaruvärde ryms inom takbelopp

4. Lång avtalstid

Avtalet kan löpa upp till 20 år .

Detta ställer höga krav på:

- Uppföljningsstruktur
- Årlig kontroll
- Indexreglering
- Leverantörens ekonomiska stabilitet

MAGNUS
JOSEPHSON

Magnus Josephson AB

+46 (0)8 - 678 10 20

+46 (0)734 - 35 65 65

mj@magnusjosephson.se

Besöksadress

Kungsgatan 24

111 35

Stockholm

Sweden

4. För ledningen

(Strategiskt ansvar och riskhantering)

Livsmedelsberedskap är en del av kommunens totalförsvarsansvar.

Denna upphandling:

- Skapar lokal produktionskapacitet
- Säkerställer tillgång till baslivsmedel
- Minskar importberoende
- Bygger redundans i försörjningskedjan

Ledningens ansvar

1. Säkerställa att arbetet leds av rätt funktion (beredskap + måltid)
2. Säkerställa långsiktig finansiering
3. Integrera avtalet i kommunens krisledningsstruktur
4. Säkerställa uppföljning och revision under hela avtalstiden

Detta är ytterst en fråga om:

- Samhällsstabilitet
- Förtroende
- Förmåga att fullgöra lagstadgat ansvar för skola, vård och omsorg

5. Sammanfattande framgångsfaktorer

- Verksamheten äger behovet
- Inköp stödjer juridiskt och kommersiellt
- Risk- och sårbarhetsanalys integreras i kravbild
- Lokal produktionskapacitet prioriteras
- Avtalet följs upp årligen
- Ledningen tar ett aktivt ägaransvar

Magnus Josephson AB

+46 (0)8 - 678 10 20

+46 (0)734 - 35 65 65

mj@magnusjosephson.se

Besöksadress

Kungsgatan 24

111 35

Stockholm

Sweden

Om Magnus Josephson

Jurist, rådgivare och föreläsare inom offentlig upphandling/affärsutveckling

- ✓ 30 års erfarenhet
- ✓ Över 600 uppdragsgivare
- ✓ Bl.a. Stockholms stad, Trafikverket och Västra Götalandsregionen och Skanska sedan ca 2005.
- ✓ Författare till två böcker, samt medförfattare till boken Strategisk offentlig upphandling (Jure)

Magnus Josephson

Magnus Josephson AB

+46 (0)8 - 678 10 20
+46 (0)734 - 35 65 65

mj@magnusjosephson.se

Besöksadress

Kungsgatan 24
111 35
Stockholm
Sweden